

Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що виявлення каналів доставки та розповсюдження серед засуджених наркотичних засобів є одним із вагомих критеріїв забезпечення належного правопорядку в органах і установах виконання покарань, стабілізації оперативної обстановки та профілактики злочинів серед засуджених.

Література

1. Загальна характеристика Державної пенітенціарної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/628075>. – Загол. з екрану.

2. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавча характеристика наркозалежних осіб в умовах позбавлення волі: монографія / Богатирьов І. Г., Голець В. В., Коломієць Н. В. – К.: ВД «Дакор», 2013. – 244 с.

3. Тарасенко В. Є. Інститут конфіденційного співробітництва в оперативно-розшуковому праві: монографія / В. Є. Тарасенко, Р. В. Тарасенко. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2009. – 176 с.

УДК 343. 211 (043.2)

Корнякова Т. В., д.ю.н.,
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна

СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ: ПРИЧИНИ, ОСОБЛИВОСТІ, ЗАПОБІГАННЯ

Екстремальні умови стали сьогодні нормальним явищем. Злочинність у екстремальних умовах – це сукупність злочинів, які вчинюються у екстремальних ситуаціях та викликані соціальними факторами або техногенними катастрофами.

Екстремальні ситуації – це стан середовища обумовлений соціальним, техногенним або природним характером, який зрушив нормальні умови життя людей, викликав суспільну небезпеку у одному або декількох регіонах та супроводжується непередбачуваними чи тяжкими наслідками.

Причини виникнення екстремальних ситуацій полягають у наступному:

явища пов'язані зі стихією природи (землетруси, повені, лісові пожежі, селі та ін.); явища біологічного характеру – масові захворювання людей, тварин, епідемії; явища обумовлені причинами технічного характеру, які виникли внаслідок порушень правил технічної безпеки – аварії на шахтах, транспорті, небезпечних екологічних виробництвах та ін.; явища соціального характеру пов'язані з поведінкою людини (як окремих громадян так і групи осіб).

Загальними умовами тут є протиправна поведінка, порушення

суспільної небезпеки, які викликають порушення прав громадян та безпеку їх життя. Сюди відносяться масові безчинства, діяльність незаконних озброєних формувань, захоплення заручників, групові зіткнення та ін. Ліквідація таких явищ потребує значного втручання правоохоронних органів, вжиття адекватних та швидких заходів реагування.

Соціально-правовий аспект наслідків таких злочинів полягає у тому, що органи законодавчої та виконавчої влади, у тому числі, правоохоронні органи повинні здійснювати правовий вплив на дію та її наслідки, більш ефективно здійснювати попереджувальні заходи.

Підвищена суспільна небезпека, пов'язана з посяганням на життя, здоров'я честь і гідність громадян, власність, інші охоронювані законом суспільні відносини обумовлена: використанням винними умов суспільного лиха, як фактору, що сприяє вчиненню злочину; скоєнням злочину відносно осіб, які знаходяться у безпорадному стані або які загинули у результаті дій природних сил чи злочинних дій фізичних осіб; перевагою негативних мотивів поведінки винних; розширенням кола суспільних відносин, які підпадають під вплив протиправних посягань та ін.

У екстремальних умовах викликаних соціальними причинами, перш за все в умовах широкомасштабних протестних акцій, злочинність відрізняється надзвичайною жорстокістю та агресією. При цьому страждають громадяни менш захищені: діти, особи похилого віку, інваліди, жінки. Жорстокість та насильство виявляють люди які у звичайних умовах цього ніколи б не робили.

Запобігання злочинності у екстремальних умовах: швидке та ефективне реагування, усунення наслідків розрухи та забезпечення нормальних умов життя; вжиття спеціальних заходів щодо посилення соціального контролю за охороною матеріальних цінностей; вжиття правових заходів, які відповідають особистим умовам або криміналізація діянь які становлять суспільну небезпеку.

Саме закон є правовим підґрунтям у організації та проведенні необхідної профілактичної діяльності; пропаганда вирішення конкретних проблем законними методами; розповсюдження практики відкритих судових засідань та оголошення вироків у засобах масової інформації; ефективні дії правоохоронних органів, повідомлення через ЗМІ обставин подій які відбулися, вимог законів які регламентують поведінку громадян у таких випадках. Відсутність офіційної інформації призводить до виникнення психологічного стану який характеризується суцільним страхом перед надуманими ситуаціями, панічними настроями.

Запобігання злочинам, які вчинюються в умовах екстремальності, викликає необхідність кримінологічного прогнозування. Саме так можливо визначити переваги у правозастосовній та законодавчій

діяльності. Прогнозування допоможе науково обґрунтовувати стратегію і тактику, заходи боротьби зі злочинами цього виду, повніше враховувати суспільну думку при організації всієї правоохоронної діяльності.

УДК 343.2/.7

Король І. Б., к.ю.н.,
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, Україна

ПРИЧИНИ ТА УМОВИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЗЛОЧИННИМ ПОСЯГАННЯМ НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ

Загалом можливості захисту права на недоторканність приватного життя в Україні значно обмежені. Захист приватного життя, що знаходиться за межами правового регулювання, покладається, фактично, на саму особу. Водночас активність населення щодо захисту приватності стримується соціально-економічними факторами. Як зазначає Н. О. Кочева, «в ситуації, коли увага основної маси населення сконцентрована на підтриманні мінімально прийнятних умов існування, соціальні настрої людей ... визначає звичка жити в бідній країні, яка долає економічні труднощі. Специфічна проблема недоторканності приватного життя на цьому фоні не видається важливою» [1].

Саме тому для більшості населення нашої країни найбільш важливими є соціально-економічні проблеми, а право на повагу приватності ще «треба заслужити». Як влучно визначає А. С. Ткачук, «сучасна ситуація в Україні поєднує в собі суперечливе переплетіння, з одного боку, тотального правового нігілізму, а з іншого – наївного правового ідеалізму. Парадоксально, але ці два несумісних явища співіснують і демонструють досить низький рівень правосвідомості громадян. У першому випадку закони не виконуються, порушуються, ігноруються, а в другому, навпаки, їм надається перебільшене значення» [2, с. 62]. Не викликає сумніву те, що формування таких рис притаманно суспільству з нестійкими чи деформованими моральними цінностями [3, с. 195-201]. І це значною мірою стосується порушення права на недоторканність приватного життя.

Аналізуючи причини та умови, які сприяють порушенню права на приватність, можна сказати, що загалом вони полягають у байдужому ставленні до загальнолюдських цінностей і порушників, і потерпілих; у нечітких (несформованих) моральних установках і такій деформації правосвідомості, за якої одна частина населення країни зневажливо чи байдуже ставиться до приватного життя інших членів суспільства, а інша не володіє достатніми уявленнями, знаннями і навичками, які би допомогли захистити приватне життя особи.